

Újabb „fogóhíjakat” építenek be

A városi tanács vb ülése

A Szeged m. j. városi tanács tegnap, kedden délelőtt ülést tartott. Napirenden szerepelt — a többi között — a harmadik öt éves tervben a különböző miniszteri tárcák és nagyüzemek, intézmények beruházásából megvalósítandó lakásépítkezések helyének meghatározása. Részt képezi ez a város nagyarányú lakásépítési programjának. Az ilyen beruházásból épülő lakóházakkal a város különböző területén levő további fogóhíjakat töltik be, illetve területeket sajátítanak ki, korszerűtlen házakat bontanak le, ahol ez különösen indokolt városfejlesztési szempontból.

A Szeged megyei jogú városi tanács építési és közlekedési osztálya megvizsgálta a lakóház-beépítéssel kapcsolatos lehetőségeket. A többi között szerepel a Bo-

lyai János utca 24—26. számú telek is, ahol jelenleg a Szegedi Építőipari Vállalat kőfaragó üzeme van. Itt egy lakás megszüntetésével negyvenöt új lakás építhető. Városrendezési szempontból is indokolt ennek a területnek a beépítése, mert a jelenlegi tűzfalás saroképület nem alkalmas az utca és a tömb lezárására. Ugyanakkor a beépítéssel együtt a szomszédos szakiskola is nyerne, mert udvarát mintegy 300 négyzetméterrel lehetne bővíteni. Itt tehát negyvenöt család számára lehetne viszonylag gyorsan lakást biztosítani.

A Kossuth Lajos sugárút, a Francia, a Hétvezér és a Tavasz utca által határolt tömb beépítését a harmadik öt éves tervben csak a Kossuth Lajos sugárút felé eső, jelenleg igen avult, korszerűtlen és gazdaságosan már nem felújítható épületek helyén javasolják. Ezzel a beépítéssel mintegy nyolcvan igen rossz állagú

lakás helyére háromszáz új, és egészséges lakás építhető. Ez a beépítés egyben kielégítené az Építésügyi Minisztériumnak és a város vezetésének azon törekvését is, hogy a nemzetközi főútvonal mentén megfelelő homlokzatú épületek létesüljenek.

Célszerű a Tábor, a Mérei, a Püspök és a Mikszáth Kálmán utca által határolt tömb teljes átépítése, ahol mintegy huszonöt lakás és különböző igen avult állagú üzlet szanálásával kilencven új lakást s több üzletet lehet megépíteni. Ezen tömb rendezésével a Belváros rendkívül igényes és forgalmas területe végleges átépítést nyerne. Indokolt a Kossuth Lajos sugárút és a Szilágyi utca sarkán levő korszerűtlen, földszintes épületek lebontani, s helyébe a mai városképi igényeket kielégítő lakóházakat építeni. Mintegy húsz lakás építésére nyílik itt lehetőség.

SIKRÓS JÁNOS

„Szeged híres városa”

A fesztivál

Nem számvetés ez az írás. A szegedi fesztivál méréseit a városi tanács vb és a szakigazgatási szervek végzik el. Csak „benszüllött” terület-forduló, érdeklődő természetű ember személyes megfigyeléseit írjuk le. Az újságokból ismert száraz adatok szerint — remélhetően pontosak — 286 ezer vendég fordult meg a fesztivál idején a városban. (Valószínűleg magasabb ez a szám, mert a megye városából, községeiből rendszeresen érkeztek nem lehet megszámlálni.)

Mit kaptak a Szegedre érkező emberek? Ha a szabadtéri játékok programját és az egyes produkciók művészi értékét néztem, akkor vidéki túlzás nélkül leírhatom: a magyar színművészetben egyedülállót. A 74 ezer néző elégedetten, értékes művészi élménnyel távozott a Dóm előtti színpadtól. A szovjet balett utolsó föllépése azért emlékezetes, mert Csabukianit percekig nem engedte le a színpadról a közönség. Pedig a híres művész már fél lábbal Párizsban volt, a következő fellépés színhelyén. Utólag látszik, hogy a finnyás-fanyalgók is — dicseretükre legyen mondva — elismeréssel méltatták a nyolcadik esztendőjében járó felújított játékokat. Rájöttek, hogy a háromnegyed milliós nézőseregéből több mint százezer paraszt, negyedmillió pedig munkás. A klasszikus dráma és opera tömegmértékű terjesztésében rangos helyet szerzett magának Szeged.

Elkészült a következő évi műsor, s hozzákezdnek a fontosabb műszaki fejlesztéshez. Nyolc év sok tapasztalatot hozott. Ezekre az ismeretekre támaszkodva megformálható a játékok végleges koncepciója, hogy évekre előre lehessen foglalkozni műsorpolitikai, művészeti kérdésekkel, szerződéskötésekkel nemzetközi méretekben.

Bőséges látnivalót nyújtott az újra megrendezett ipari kiállítás is. Érdekesége nem is annyira a technikai újdonságoktól eredt, inkább a vidéki ipar nagyarányú fejlődésének ered-

ményei hatottak. Megmutatták a közel évtizedes koncepciót: a magyar ipar decentralizálása. Persze a számottevő fejlesztés még nem a decentralizáció vége, s ennél fogva az ipari kiállítások egyben a fejlődés mutatói is. De kifejező annak a technikai átalakulásnak, amelyen a magyar ipar is keresztülmegy.

A képzőművészeti kiállítás tízezer látogatója szép, színvonalas tárlatra „vesztegette” idejét. A magyar képzőművészet eredményei és problémái egyaránt jelentkeztek a kiállítóteremben. Öröndetes, hogy sok fiatal tehetség jelentkezett igen jó művészi kvalitásokkal. Ugyanakkor sajnálatos, hogy „befutott” fővárosi művészek gyengébben sikerült alkotásaikkal jelentkeztek.

A sokszínű rendezvényeket, köztük a sporteseményeket, s a szegedi fiatalok karneválját osztatlan tömegsiker, elismerés kísérte. De mivel nem utólagos műsornaptárt készítek, elhagyom a felsorolást. Különbözők a következők felépítését az újságok. A legfontosabb, hogy a fesztivál rendezvényei — szinte kivétel nélkül — színvonalasak voltak. Nem érthető őket „jóindulatú” vállveregetés, elnéző lemosolygás, ami annyiszor kijár a vidéknek. (Gyakran sajnos teljes joggal.) Idén Szeged fesztiváli rendezvényeinek bármelyikét Európában akárhol szívesen vették volna. Bárhol „attraktív” jelentene. Ezt azért fontos külön hangsúlyozni, mert most gyakran a vicclapok és karikatúrák céltáblái egyes megalapozatlan vidéki „nekibuzdulások”, mert összekeveredik az érték az értéktelenséggel, az okos elképzelés a banalitással.

Egyetlen rendezvény sem öncélú: közös művelődéspolitikai koncepció szolgálatában állnak. Itt Szegeden, az ország legnagyobb vidéki kulturális bázisán a szocialista kultúra szolgálatába szegődik minden rendezvény.

A mai valóság hiteles bemutatását szolgálja sokoldalúan, színvonalasan, a hazai és a külföldi érdeklődők előtt egyaránt. Nem lezúzó, dogmatikus aspektusból, hogy minden „vörös fark” lőjön, hirdesse a szándékot. Ellenkezőleg, a rendezvények megválasztása, sokoldalúsága mutatja meg egy nép, egy város szabadon áradó egészséges, fejlődő gazdasági, kulturális életét. Úgy érzem, hogy megvan a fesztivál rendezvényein az a művelődéspolitikai koncepció, amely egységbe foglalja a sokat mondó sokrétűséget. Erdeme, hogy rendezvényeivel igazodott a megye többi részéből és az ország sok tájáról érkezett emberek különféle igényéhez, ízléséhez. Mert aki, tegyük fel, nem érdeklődött az ipari bemutatás, azt talán a sport érdekelte, vagy ha a képtár nem, de az őszibarack-kiállítás igen, mások a város építészetét nézték meg — ilyen természetű kiállítás is volt —, de esetleg éppen a szabadtéri játékokat mellőzték. Figyelemre méltó, hogy a határozottan kulturális rendezvények sem toldták el sznobisztikus vagy primitív irányokba.

Ezek a vonások szerintem egészségesek, csak elégtelenül válhatnak esetleges szemlémi megtorpanás esetén, vagy önelégültség hatására. Sok fesztiválváros van a mi kontinensünkön. Világszerte ismert és látogatott városok. Ha Szeged ezeknek a sorai- ba akar lépni — márpedig ez nem titok —, akkor a kiváló elme és szellem munkálására nagy szükség van. Olyan állandósult kulturális értékek teremtésére, amelyet csak itt lehet megtalálni és másutt nem. Ilyen a Szege-

di Szabadtéri Játékokban rejlt lehetőség. Ilyen a tájegység madárvilága, amely már veszendőben van. Ilyen az alföldi pikúra hat évtizedes, nemzeti kincset érő természete stb. Több éves, évtizedes munkáról van szó, amelyekről mindent tudják, hogy csak itt található ilyesmi! Akárcsak Firenze képtárának gyűjteménye is csak egy helyen, s Salzburg zenefesztiválja is csak ott van.

A másik tényező a rendezvények formájának, s tartalmának változatossága. Itt viszont az állandósulás unalomba, érdektelenségbe süllyedhet. Bizonyára az őszibarack- és a virágkiállítás nem örökérvényű produkció. Nagy értékű lehet viszont például — ha ilyen van — a helyi botanika bekapcsolása a fesztivál programjába. Olyan kiállítások rendezése, amelyek a táj kultúrtörténetéből merít gazdagon, szélesen, tudományos kvalitással. (A régi tiszai élet, halászlé, a gőzmalom kora, a szegedi híres szakmák. S még későbbre: Pusztaszer, a honfoglalás.)

Ezek felvillantása, az állandósuló és nemzetközi méretekben propagálható kulturális kincseinknek és a mozgalmak formák szükségességének megértése fontos a fesztiválváros fejlődése érdekében. Nagyon jól tudom, hogy az élet nem fesztiválból áll, az e kérdéssel foglalkozóknak van más „mellékes” munkahelyük, ahonnan és amiért a fizetésüket kapják. Meggondolandó volna ezért — éppen a sok versenytársra tekintettel — lassacskán néhány képzett, jó kvalitású ember függetlenítése célra. A legexponáltabb területekhez értő emberek lennének, akikben megvan az egyszerűen mellett a szükséges lokálpatriotizmus is.

A fesztivál rendezvényein járogatva ilyesmi gondolatok próbálkoztak tömör, kifejező formába. S még egy, ami már nyolc esztendője, a játékok felújítása óta jelentkezett halványan, s talán még ma sem pontosan. Miért lepi meg a szegedieket — engem is — érdekes ünnepi hangulat, amikor az ő szűkebb hazájukra figyel az ország és egy kicsit most már a határokon kívüli környék? Mi inspirálja a munkást, a kiállító parasztot és kisiparost, a rendezvények szervezőit, a kiállító cégek vezetőit? Miért csinálják a vezetőik ezt a kegyetlen sok munkával, bajjal teli, sokszor figyelmen kívül hagyott, annyi izgalommal járó kulturális tevékenységet?

Másként jelentkezne a válasz, ha csak néhány ember ügyéről szólna a mese. De itt egész városról van szó. Aprajáról-nagyjáról. (Nem beszélnek a közömbösökről, sem azokról, akik szerencsétlen egyéni sorsuk fájdalmát cipelik és ezenkívül számukra nincs is más, sem azokról az élettől elrugaskodott, útjelző táblákat csavargató, botránnyokat rendező felmárcsnyitól alvilágról.) A szerénykedő, szorgoskodó ünneplő tömegről lehet beszélni, mert a vezetőik tevékenysége ennek az egészséges, pozitív tömegigénynek a kifejeződése. Ez a városzeretet — másként fogalmazva — egészséges lokálpatriotizmus. S ez is olyan sajátos hagyományról bíz, amely megégyezik, de egyben-másban el is tér más városoktól.

Következik:
NEMZEDÉKRŐL
NEMZEDÉKRE

Társadalmi összefogás az ifjúságvédelemben

Tanácsülés a II. kerületben

A szegedi II. kerületi tanács tegnap, kedden tartott ülésén Goldae György tanácsstag elnökével fontos jelentéseket tárgyalt meg. Napirend előtt terjesztette elő beszámolóját a végrehajtó bizottság elnökhelyettese a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról és az igazgatási szerveknek a két tanácsülés között végzett munkájáról. Ezt a tanácsülés tudomásul vette.

Az ülés napirendjén elsőként szerepelt a gyámügyi állandó bizottság jelentése a kerületben folyó gyámügyi és ifjúságvédelmi munkáról. A jelentést dr. Móricz Béláné, az állandó bizottság elnöke terjesztette elő. Ebben értékelte a házasságkötési kérelmek elbírálásában közreműködő, a fiatalok züllési veszélyének megelőzésével foglalkozó, az állami gondozással foglalkozó és a különös nevelőintézet el-

helyezést intéző albizottságok ideai tevékenységét. A jelentés, majd a tanács hatékonyan és eredményesen ítélte meg a társadalmi szervek közérdekű működését. Ezzel együtt hangsúlyozta a még nagyobb körű társadalmi összefogás szükségességét, különösen az ifjúság problémáinak megoldásában.

Az előterjesztést élénk vita követte, amelyben Solyósi Lajos, Hegyesi Péter, Ördög János, Pásztor Albert, Sipos József tanácsstag, Bökönyi János, a rókus pártiszervezet titkára, Gábor Zoltán egyetemi hallgató és dr. Kerepesi József, a kerületi tanács vb titkára szóltak fel. A tanácsülés az előterjesztést elfogadta.

Ezután került sor a kerületi tanács költségvetési, gazdálkodási és közszolgáltatási terve első félévi teljesítésének tárgyalására,

amelyről dr. Török Miklós pénzügyi osztályvezető, illetve dr. Kerepesi József készített jelentést. A beszámoló után Róvó István, Solyósi Lajos, öv. Fodor Béláné, Süli István, Laczkó János szólt hozzá, s Király Lajos, a költségvetési csoport vezetője adott választ. A jelentéseket a tanácsülés elfogadta.

Napirend után tárgyalták meg az építési és közlekedési csoport előterjesztését az úthálózat-fejlesztés harmadik öt éves tervjavaslatának módosításáról. Végül közérdekű kérdésekben Iglói Ferenc, Lőrincz Ísiván, Solyósi Lajos, Gémes Lászlóné, Hegyesi Péter, dr. Janka János és Laczkó Istvánné tanácsstagok tettek bejelentéseket. Ezekre Konecz Mihály, a végrehajtó bizottság elnökhelyettese válaszolt.

kektől. Az olyan cikkek pl., melyekből még nem tudunk az adott jövedelmi viszony mellett megmutató keresletnek megfelelő mennyiséget termelni, s nem akarunk valamilyen adminisztratív elosztási korlátozást bevezetni (pl. jegyrendszer), akkor addig emeljük az árakat az érték fölé, amelyen megteremtődött a kereslet és kínálat egyensúlya. Ilyen árak általában az ún. „belépő” árak, mint pl. kezdetben a televízió, magnetofon, vagy import árukból a gépkocsik. Ilyen árak továbbá az élvezeti cikkek; szeszesitalok, cigaretta stb., melyeknek nem a termelési korlátozottsága, hanem viszonylagos káros hatása miatt akarjuk a fogyasztást csökkentő befolyásolni a magasabb árakkal. Ahol viszont éppen a fogyasztás növelése társadalmi érdek, ott érték alatt állapítják meg a fogyasztói árakat. Pl. gyerekruhák, egészségügyi cikkek, könyvek stb. Más okok miatt ugyancsak nagymértékben eltertek a termelési eszközök árai is az értéküktől, főképp lefelé. Egészen véve a régi árrendszerben nem az értékarányos árak voltak érvényben.

A termelői, a termelési fejlődése az árak egyre nagyobb választékát, a szükségletek mennyiségi és minőségi kiteljesedését, s gyorsabb változását teremtette meg, úgy vált egyre nehezebbé, szinte lehetetlené a számtalan árak árának központi megállapítása a gyorsan változó értékviszonyoknak megfelelően. Így az árak közgazdaságilag egyre indokolatlanabbul eltértek az értéküktől. S végül nem tükrözték az eddigi árak azt a sajátos fajta társadalmi „ráfordítást” sem, hogy ugyanolyan értékű áru előállításához mennyi ún. „lekött” termelési eszköz” volt szükséges. Mert nyilvánvalóan többre kerül a társa-

dalomnak egy olyan 1000 Ft-os összértékű termék előállítása (pl. precíziós műszerek), melynek előállításában 100 ezer forint értékű termelőberendezést, mint egy olyan 1000 forint értékűnek (pl. konfekció termék), melyben csak 10 ezer forint termelési eszközt használnak fel. (Feltételeztük, hogy a kopás, amortizáció mindkét esetben 100 Ft.) A lekött eszközök különbözőségeit az áraknak is tükrözniök kell, de ezt még az értéket megközelítő árak sem fejezik ki. Pedig a gazdasági döntéseknél ezekkel a különbségekkel is egyre nagyobb súlylyal kell számolnunk, mert a termelés az eszközigényesség növekedés irányában fejlődik. S minthogy a termelési eszközök mindig korlátozott mennyiségben állnak a nép-gazdaság rendelkezésére, előnyösebb azt lehetőleg olyan termékek gyártására fordítani, melyeknek egyéni értékehez kevesebb lekött (beruházott) eszköz szükséges.

A társadalmi ráfordítást nem vették tehát figyelembe az eddigi árak. Nem tükrözték a valóságos értéket, s lekött eszközöket nem tükröződó eddigi árak. S mert így az árak nem biztosították a gazdasági vezetőket „tisztánlátását”, azt, hogy milyen terméknek a gyártása kerül az állami társadalmi ráfordításoknál többbe, vagy kevesebbe, s nem a leg-gazdaságosabb termelési eljárások, termelési szerkezet irányába befolyásolták, „orientálták” döntéseiket. Ezért vezet be a reform a valóságos társadalmi ráfordítást (mind az értéket, mind a lekött eszközöket) hüben tükröző úgynevezett „termelési típusú” árat. Ebből mint „árcentrumból” kell mindig kiindulni a konkrét árak kialakításánál.

A szocialista árrendszer másik oldala az ármegállapítás és árváltozás konkrét módszere, az úgynevezett

„ármechanizmus”. A helyes árcentrumon megállapított árak ugyanis csak a tényleges társadalmi ráfordításban biztosítanak helyesen a „tisztánlátást”, de nem tudnak betölteni azt a másik, szocializmusban is fontos funkciójukat, hogy a tényleges szükségletre termelésre a nyereségen keresztül anyagilag is érdekeltté a termelő vállalatokat.

Kezdetben úgy gondoltuk, hogy széleskörű központi ármegállapítással rövidebb-hosszabb ideig érvényes fix árakkal minden területen hatékonyan tudjuk biztosítani a szükségletre való termelést, s szinte teljesen figyelmen kívül hagyhatjuk az árhullámzásokat keresztülvéző úgynevezett „termelés-szabályozást”. A szocializmus építésének gyakorlata azonban ma már nyilvánvalóvá tette, ahol még valóságos áruviszonyok vannak, a központi árszabályozást ki kell egészíteni az ármechanizmus szabályozó szerepével. Nem vezet-e ez a szocializmusban is aránytalansághoz, anarchiához, spontaneitáshoz? Nem, mert az újratermelés fő arányait, fejlődési irányait továbbra is a nép-gazdasági terv biztosítja és az ár is szabályozott ár lesz. Az új gazdasági mechanizmusban az árak egy része fix ár, nagyobb része megállapodásos ár lesz. De azon a területen, ahol azt akarjuk, hogy a pillanatnyi aránytalanságokat — azaz a nem szükségletre történt termelést — a kereslet-kínálat viszonya által kiváltott árhullámzások jelezzék, s ez ennek megfelelő nyereségalakulás a vállalatokat azonnal a szükséglet szerinti termelésre ösztönözzék, biztosítani kell a kellő feltételeket. Ennek érdekében a reform számol a szabad árakkal is.

Dr. Szilágyi László
adjunktus